

การดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครพนม เขต 1

An Operating Approach of School-based Reform to Learning
the Environment in Primary Schools under Office of
Nakhon Phanom Primary Education Service Area 1

วีระพงษ์ อุปแก้ว¹ และ สุเทพ ทองประดิษฐ์²

Veerapong Aupakaew¹ and Suthep Thongpradista²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² Ph.D. (Education Psychological & Cultural Studies) อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา นครพนม เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 487 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 156 คน ครูผู้สอน จำนวน 331 คน โดยการใช้ตาราง Krejcie and Morgan และกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.69 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Independent Samples) และทดสอบความแปรปรวน แบบทางเดียว หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการตามความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : การปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม / การปฏิรูปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน / โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate a degree of operating the school-based approach of reform to learning the environment in primary schools under Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 1 and 2) to compare opinion on operating the school-based approach of reform to learning the environment in primary schools as classified by status and school size. A sample selected by stratified random sampling in this study was a total of 487 administrators and teachers comprising 156 administrators and 33 teachers. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. The instrument used for collecting data was a 5-rating scale questionnaire whose discrimination power values ranged between 0.33 and 0.69 and reliability value was .94. Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test of independent samples for

hypothesis testing and one-way ANOVA. In case a significant difference was found, the pairwise comparison using the Scheffe's test was made.

The findings of study disclosed as follows: operating the school-based approach of reform to learning the environment in primary schools as a whole was at high level. The respondents whose statuses were different had a significant difference in their opinion on operating the school-based approach of reform to learning the environment at the .01 level. As considered by school size, the respondents' opinions were not found significantly different.

Keywords : Reforms to Learning the Environment / School-based Reform / Primary Schools

บทนำ

โรงเรียนเป็นองค์กรชนิดหนึ่งของสังคม และเป็นสิ่งทีสังคมสร้างหรือกำหนดให้มีขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และโรงเรียนมีบทบาทโดยตรงในการพัฒนามนุษย์ คือ มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาเยาวชน หรือพัฒนาคนที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2548)

การดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การปฏิบัติการ การดำเนินการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานทุกงานในโรงเรียนให้มีความร้อยรัดกัน ส่งผลต่อการสร้างความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมกันในการดำเนินการทั้งในรูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและชุมชนมีส่วนร่วมตามแนวความคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีปัญหาอยู่ในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านระบบการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร สื่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษายึดหลักสูตรจากส่วนกลาง สถานศึกษาจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน นักเรียนถูกแยกออกจากชุมชนจากฐานทางประเพณีและวัฒนธรรมของตนเอง การจัดการศึกษาที่ผ่านมามุ่งเนื้อหาวิชาอย่างเดียวทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตแบบแยกส่วนเอาแบบอย่างคนสมัยใหม่ นักเรียนไม่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว ไม่รู้วิถีชีวิตที่เป็นจริงของชุมชน ไม่มีส่วนร่วมในประเพณี วัฒนธรรม ในขณะที่ชุมชนคือต้นแบบของการปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม สถานศึกษาเป็นหน่วยงาน

สำคัญของการบริหารจัดการศึกษาเพราะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและชุมชนมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อก่อเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา การดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระความรับผิดชอบนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา นครพนม เขต 1 หลายแห่งอยู่ในสภาพธรรมชาติที่เป็นโรงเรียนในชนบท สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอุปสรรคทั้งด้านสภาพแวดล้อมที่ห่างไกลการปรับปรุงอาคารสถานที่ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ การจัดการเรียนการสอนขาดความยืดหยุ่น ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามศักยภาพของตนเอง ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นได้ และขาดการเชื่อมโยงปัญหาในชีวิตจริงของชุมชนสู่การเรียนการสอน จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะครูจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อจะส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีพัฒนาการที่จะเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา
ศึกษานครพนม เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูป
การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

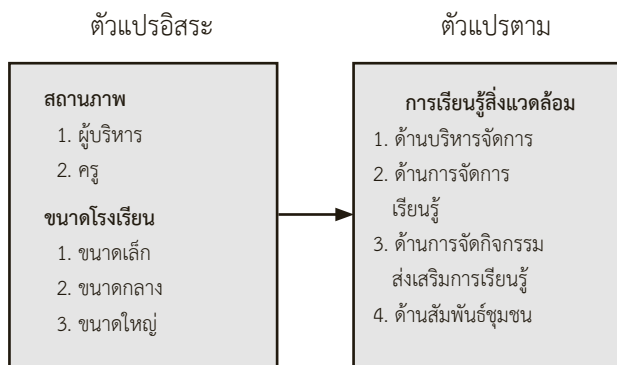
สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นใน
การดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน

2. บุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็น
ในการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 2,686 คน จำแนกเป็น
ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 262 คน และครูผู้สอน จำนวน
2,424 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำนวน 487 คน จำแนก
เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 156 คน และครูผู้สอน จำนวน
331 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and
Morgan และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random
Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ
ตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สถานภาพและ
ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 การดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้
สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.69 มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ .94 (บุญชม ศรีสะอาด. 2551)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนมถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครพนมศึกษา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามแบบสอบถาม
ส่งถึงสถานศึกษา ที่มีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือและ
ตอบแบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาขอรับ
แบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2554
ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2554 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด
487 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการนำ
ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบ
ความสมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่เรียบร้อยสมบูรณ์ มาลงรหัสแล้ว
บันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1
โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินการตามแนว
การปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ
การวิเคราะห์ที่ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจสอบและให้
คะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละข้อโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

ไว้ 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2551)

6. นำคะแนนไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551)

4.51–5.00 หมายความว่า มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายความว่า มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายความว่า มีการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายความว่า มีการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายความว่า มีการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

7. จำแนกตามสถานภาพ ทดสอบสมมติฐานโดย t-test (Independent Samples)

8. จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ตามความแปรปรวน (One-Way ANOVA) โดยพบความแตกต่าง ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Seheffe)

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวม และรายด้าน

การดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม	ระดับการดำเนินการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.61	0.29	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.69	0.32	มาก
3. ด้านจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	3.63	0.31	มาก
4. ด้านสัมพันธ์ชุมชน	3.57	0.30	มาก
รวม	3.62	0.26	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามสถานภาพโดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม	สถานภาพ				t	sig
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารจัดการ	3.53	0.29	3.64	0.29	4.10**	.00
ด้านการจัดการเรียนรู้	3.64	0.37	3.72	0.30	2.55*	.01
ด้านจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	3.52	0.32	3.68	0.28	5.57**	.00
ด้านสัมพันธ์ชุมชน	3.42	0.25	3.64	0.30	7.93**	.00
รวม	3.53	0.26	3.67	0.24	5.87**	.00

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	.10	2	.05	.58	.56
	ภายในกลุ่ม	42.64	484	.09		
	รวม	42.74	486			
ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.52	2	.26	2.42	.09
	ภายในกลุ่ม	52.06	483	.11		
	รวม	52.58	485			
ด้านจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.09	2	.05	.47	.62
	ภายในกลุ่ม	46.70	484	.10		
	รวม	46.79	486			
ด้านสัมพันธ์ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.03	2	.51	5.58*	.00
	ภายในกลุ่ม	44.50	484	.09		
	รวม	45.52	486			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.04	2	.02	.31	.73
	ภายในกลุ่ม	33.12	483	.07		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีการดำเนินการในด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน รวมทั้งมีพัฒนาปฏิรูปการเรียนรู้อะไรก็ตามโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาบริหารจัดการด้วย ผลการศึกษาจึงออกมาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและเป็นด้านที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ จันทร์คงหอม (2548) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ โดยคำดี (2549) ได้วิจัยการดำเนินการตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพในการทำงานที่แตกต่างกันจะมีผลกระทบในการดำเนินการแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลปรากฏอย่างนี้น่าจะเป็นเพราะว่า สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนต้องมีการดำเนินการอยู่แล้ว ทั้งดำเนินการตามนโยบายทางการศึกษา ตลอดจนต้องดำเนินการเพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวเท่านั้น คือ ด้านสัมพันธ์ชุมชนที่ทุกโรงเรียน มีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า แต่ละโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนที่สภาพของชุมชนแตกต่างกัน เช่น การศึกษา ค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ

อาชีพ รวมทั้งเศรษฐกิจและการเงินของชุมชนนั้นๆ หรืออาจจะเป็นเพราะว่า แต่ละโรงเรียนอาจให้ความสำคัญต่อชุมชนมากน้อยต่างกันก็ได้ อย่างไรก็ตามก็ถือว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้มีการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทุกโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า ทุกโรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกโรงเรียน โดยได้นำหลักการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้บริหารจะเห็นจากทำการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ยิ่งพบว่า มีการดำเนินการนั้นอย่างอื่นจะต้องมีการดำเนินการเช่นเดียวกัน จึงส่งให้ผลการศึกษาออกมาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรัส พิมพา (2547) ได้ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ยังมีการจัดทำแผนพัฒนางานที่ไม่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรมีการจัดทำแผนพัฒนางานให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมไว้และสามารถใช้เป็นหลักฐานในการประเมินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาได้

2. จากผลการศึกษาการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรได้มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับการประเมินและจัดทำให้เป็นระบบมีรูปแบบหรือขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งจัดเก็บเอกสารหลักฐานให้ระบบ

3. จากการศึกษาการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนไม่มีแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ดังนั้น โรงเรียนควรได้ดำเนินการจัดทำแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาด้วย

4. จากการศึกษาการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านสัมพันธ์ชุมชน พบว่า โรงเรียนขาดการรายงานสถานการณ์ปัจจุบันของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชุมชนทราบ ดังนั้น โรงเรียนควรรายงานผลของสถานการณ์และสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในปัจจุบันให้กับชุมชนทราบด้วย อาจจะเป็นแผ่นพับ จดหมายข่าว การจัดป้ายนิเทศ การจัดกิจกรรมแข่งขันโครงการต่างๆ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินการจัดทำแผน/โครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดการศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22

2. ควรศึกษาแนวทางการด้านการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาแผนงานคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

3. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา

4. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

Boonprasert, Uthai. (2005). *School-based Educational Administration*. Bangkok : Chulalongkorn University.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2548). *การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Doeikhamdee, Phairot. (2006). *Operating according to the Standards of Environmental Study in the Opportunity Extension School under Office of Prachin Buri Primary Education Service*. M.Ed. Independent Study. Bangkok : Kasetsart University.

ไพโรจน์ โดยคำดี. (2549). *การดำเนินการตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Jankhong-hom, Suwit. (2005). *School-based Administration of Primary Schools in Office of Thawee Wathana Area, Bangkok*. M.Ed. Independent Study. Bangkok : Kasetsart University.

สุวิทย์ จันทร์ทอง. (2548). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Ministry of Education. (2003). *Instructional Management about the Conservation and Development of the Environment*. Bangkok : Khurusapha, Ladphrao.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดการเรียนการสอนการอนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม* : กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

Phimpha, Jamrat. (2004). *Administration of the Environment in Basic Education Institutions under Office of Sakon Nakhon Educational Service Area*. M.Ed. Thesis. Nonthaburi : Sukhothai Thamathirat University.

จำรัส ทิมพา. (2547). *การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช.

Sisa-aad, Boonchom. (2008). *Introduction to Research*. Bangkok : Suweriyasan.

บุญชม ศรีสะอาด. (2551). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.